

op koers

Handen uit de mouwen bij 3 Pak

Op industrieterrein Kraaiven in Tilburg staat het in- en ompakbedrijf 3 Pak. Het hart van het bedrijf is een grote fabriekshal die bruijt van de activiteiten. Hier worden producten gesorteerd en ingepakt, van stickers voorzien en pakketten worden samengesteld. Een groepje cliënten van Amarant heeft een eigen werkplek in het bedrijf.

Ad van Hest werkt met plezier

In de fabriekshal wordt hard gewerkt. Een groepje mensen vult zakjes met een foldertje, een zakje saus en een zakje croutons. Anderen zijn druk met het sorteren van royaltybladen. De zojuist bevallen prinses Maxima komt op allerlei foto's langs.

Leerwerkplaats

Iedereen weet precies wat hij of zij moet doen. De groep werkt in, met en voor het bedrijf 3 Pak, maar wordt begeleid door Amarant-medewerkers Ton Smolders en Ton de Wit. Zo is binnen een bestaand bedrijf een leerwerkplaats gerealiseerd voor mensen met een verstandelijke beperking.

Op het eerste gezicht is er weinig onderscheid tussen de bedrijvigheid in de Amarantgroep en de bedrijvigheid in de rest van de fabriekshal. "Maar", vertelt Ton Smolders, "het tempo ligt anders bij ons en er is bij ons minder werkdruk. Maar ook bij ons moeten ze minimaal een week tevoren een vrije dag aanvragen."

Rap tempo

Werkdruk reduceren is in een commercieel bedrijf niet vanzelfsprekend. Er moet simpelweg productie gemaakt worden en er zijn voortdurend deadlines. Smolders vindt dat de samenwerking met de directie Hoevenaars en Rutten heel goed verloopt. "Veel bedrijven onderschatten de economische factor van onze mensen. Er wordt gewoon hard gewerkt." Dat laatste is te zien. De stapels gesorteerde tijdschriften worden in rap tempo op een band gelegd. Aan het eind van die band staat Imro, "een handige jongen", aldus Smolders. Imro zet af en toe de band aan en zorgt, samen met Abdi, dat de pakketjes tijdschriften worden geteld en ingepakt.

Begeleiding

Het geheim van deze leerwerkplaats zit in de begeleiding. "Als ik zeg dat die hele stapel vandaag af moet, veroorzaakt dat stress. Dan heb je een probleem", zegt Smolders. "Maar als ik zeg: als we dit klaar krijgen, zal Kees (een van de directieleden, red.) heel blij zijn, beschouwt iedereen het als een sport. Daar groeien ze van. Ze voelen dat ze een betekenisvol deel zijn van het bedrijf." Anderzijds bewaken Smolders en De Wit de rust- en werktijden van hun mensen heel goed. "Als ik

zie dat we iets niet klaar krijgen, zeg ik dat al om drie uur tegen de directie. Dan nemen de andere mensen het om kwart voor vier van ons over. We doen wat we kunnen en we weten ongeveer hoe lang we over iets doen."

Plezier in je werk

De mensen hebben duidelijk plezier in hun werk. Jet bijvoorbeeld is de pensioengerechtigde leeftijd al gepasseerd. Ze werkt nog steeds met veel plezier bij 3 Pak: "Ik ga niet de hele dag thuis zitten niks doen! Ik heb leuk werk en het is hier gezellig met de andere meisjes." Ook Silvio heeft het naar zijn zin. "Ik werk met leuke mensen. Het werk is goed te doen. Ton legt het uit en als je het snapt, kun je aan de gang." Corrie loopt ook tegen de 65: "Dit is beter dan thuis zitten in de woonvoorziening. Ik blijf ook na m'n pensioen doorwerken."

Theo en Christian zijn stille, tevreden medewerkers, die het contact met collega's noemen als belangrijke factor in het werkplezier. In de pauzes gaan de werkers naar de kantine, waar Linda (die ook deel uitmaakt van de groep) de scepter zwaait. Ze zorgt dat alles pico bello in orde is. Regelmatig zorgt ze voor iets extra's; kopje soep of een aangekleed broodje. Linda doet zelf alle boodschappen en ze beheert het geld dat de mensen betalen voor hun broodje.

Het succes van deze leerwerkplaats blijkt niet alleen uit de tevreden gezichten van de werkers, maar ook uit het geringe ziekteverzuim. "Iedereen baalt als hij door ziekte thuis moet blijven", vertelt Smolders, "het ziekteverzuim ligt hier veel lager dan destijds in het activiteiten-centrum. En je ziet de mensen hier groeien."

Geïnteresseerd als bedrijf?

Bedrijven die veel vaardige handen nodig hebben, kunnen contact opnemen met Amarant. Vooral in de in- en ompaksector kunnen cliënten van Amarant veel betekenen voor bedrijven. Wilt u meer weten? Lees ook het artikel op pagina 2 van deze Op Koers en neem contact op met Ilse van de Wouw van de sector dagbesteding Midden-Brabant. Telefoon (013) 465 22 22.

Stap voor stap aan het werk

Een lichte verstandelijke beperking én een stoornis in het autistisch spectrum.

Die combinatie maakt het voor mensen vaak lastig om aan passend werk te komen.

Juist voor deze mensen zoekt het project Stap voor Stap werk bij bedrijven in de regio Tilburg.

Amarant werkt al op veel plaatsen samen met het bedrijfsleven. Cliënten werken in bedrijven en ondernemers besteden werk uit aan Amarant, dat vervolgens op locaties van Amarant wordt uitgevoerd.

Het project Stap voor stap is speciaal bedoeld voor licht verstandelijk gehandicapte mensen met autisme die bij Amarant wonen of die, met begeleiding van Amarant, zelfstandig wonen. Zij willen graag deel uitmaken van een gewone werkomgeving, maar door hun sociale onhandigheid is het niet eenvoudig die te vinden.

“Veel mensen met deze combinatie van beperkingen, kunnen hun draai niet vinden bij reguliere werkplaatsen of op dagcentra. Ze voelen zich onvoldoende thuis tussen mensen met een ernstiger verstandelijke beperking en komen niet uit de verf in een omgeving die niet is ingericht op hun handicap”, zegt Ilse van de Wouw, clustermanager dagbesteding in Tilburg. Met het project Stap voor stap werkt Amarant aan verbetering van de arbeidsomstandigheden van deze groep.

Toekomstperspectief

Stap voor stap ondersteunt, begeleidt en traint cliënten met een lichte verstandelijke handicap en autisme bij hun zoektocht naar werk en bij het werken zelf. “Voor hen is de rechtstreekse stap naar begeleid werken te groot”, aldus Ilse. Het project zoekt ondernemers die werk en liefst ook werkruimte hebben voor deze specifieke groep werknemers. Zo wil Stap voor stap een leerwerkplaats ontwikkelen, waarin deze cliënten gericht toewerken naar een nieuw toekomstperspectief: passend werk in een reguliere werkomgeving, een job in een elders opgezette specifieke voorziening of blijvend werken binnen de leerwerkplaats.

Waardevol

“De mensen om wie het gaat, hebben zeker een arbeidshandicap”, stelt Jeroen van Vliet, interimsectormanager dagbesteding. “Maar tegelijkertijd kunnen ze ook heel waardevol zijn voor het bedrijfsleven, door eigenschappen die andere werknemers in veel mindere mate hebben. Ze zijn vaak nauwkeurig en hebben oog voor detail. Ze kunnen hard werken, zijn betrouwbaar en gericht op kwaliteit. En, niet onbelangrijk, juist omdat ze zich bewust zijn van het feit

dat werk voor hen niet voor het oprapen ligt, zijn ze vaak enthousiast, trouw en opgewekt. Assembleren, sorteren, ordenen, verpakken en ompakken zijn werksoorten die goed passen bij deze groep werknemers.”

Nek uitsteken

Voor de leerwerkplaats zoekt Amarant bedrijven die hun nek willen uitsteken, aldus kartrekkers Van Vliet en Van de Wouw. “Wij zorgen voor structuur en begeleiding en werkgevers zorgen voor werk en eventueel werkruimte. Cliënten komen niet in dienst van het bedrijf, maar er is natuurlijk wel contact tussen bedrijf en medewerkers.” Omdat ze verwachten dat voor sommige bedrijven de drempel best hoog is om met deze cliënten in zee te gaan, bieden Ilse en Jeroen graag aan hun verhaal bij bedrijven te vertellen.

Jeroen van Vliet en Ilse van de Wouw

Leerwerkplaats gezocht

Wat? Werk, werkruimte en werkbegeleiding

Voor wie? Mensen met een lichte verstandelijke handicap en een stoornis in het autistisch spectrum

Hoe? In samenwerking met het bedrijfsleven toewerken naar passend werk door aanpassing van werk/werkomgeving. Amarant bekostigt de begeleiding en aanpassing van werkplek of productie. Bedrijven betalen een overeen te komen vergoeding aan de werknemers.

Waar? Bij bedrijven (in geschikte of geschikt te maken ruimtes) of op locaties van Amarant

Waarom? Deze groep mensen vindt moeilijk passend werk en heeft moeite werk te houden, zonder adequate begeleiding

Wie? Projectgroep Stap voor stap, contactpersonen: Jeroen van Vliet (sectormanager dagbesteding a.i.) en Ilse van de Wouw (clustermanager dagbesteding in Tilburg), telefoon (013) 465 22 22.

Studiemiddag voor begeleiders van meervoudig complex gehandicapte cliënten

Deel je kennis en ervaringen

“Het begeleiden van meervoudig complex gehandicapte (mcg) cliënten is een vak apart. Een vak dat specifieke competenties en vaardigheden vraagt. Een uitdaging voor een ieder die dat ziet en daar zichzelf in wil ontwikkelen. Op deze middag wordt je weer wat wakker geschud. Je gaat ervaren, beleven en veel informatie opdoen over de zorgverlening aan mcg cliënten”, aldus Erik-Jan Borgmeijer, voorzitter van de Raad van Bestuur van Amarant, tijdens zijn inleiding bij de studiemiddag voor begeleiders van mcg cliënten op woensdag 4 april in Tilburg. De studiemiddag was georganiseerd door de beleidscommissie mcg.

Bij binnenkomst werden de medewerkers in een donkere ruimte geconfronteerd met allerlei verrassende geluiden; daarna kreeg iedereen een bril ‘type jampotglazen’ opgezet waarvan de glazen waren ingevet met vaseline om het wazige effect te verhogen. Zo werd ieder

een beetje geconfronteerd met de wereld waarin cliënten met een meervoudige beperking vaak leven: plotselinge geluiden uit onverwachte hoek, wazige beelden, mensen die ineens voor je staan enzovoort.

Bijzondere deskundigheid

Het werken met mcg cliënten is een vak dat veel bijzondere deskundigheid vraagt. Je moet kunnen omgaan met de specifieke verstandelijke en lichamelijke handicaps. Je hebt kennis nodig van bepaalde aandoeningen zoals epilepsie, maag-darmproblemen, spasticiteit, ernstige verkromming van de wervelkolom, neurologische problemen, problemen bij slikken en spijsvertering enzovoort. Ook moet je kunnen omgaan met sondevoeding, medicatie en de ethische vragen die zich regelmatig opdringen bij de begeleiding en behandeling van mcg cliënten. De communicatie met deze cliënten is veelal non-verbaal en je moet in staat zijn om bepaalde signalen van een

Geconfronteerd met de wereld van cliënten met meervoudige beperkingen

cliënt te zien en te interpreteren. Er is vaak sprake van intensieve verzorging en verpleging en familie is vaak of zeer betrokken of volledig afwezig. Beide situaties kunnen moeilijk zijn voor de professionele hulpverlener. En dan zijn er nog de risico's en de risicomomenten. De voor ons meest normale momenten in het leven, zoals in het bad gaan of samen eten, kunnen juist voor deze cliënten risicovol zijn.

De meeste mcg cliënten zijn in hoge mate afhankelijk van hun begeleider. Hier zit een belangrijke valkuil voor de hulpverlener. Op den duur kom je erachter dat je alleen veel te bieden hebt als je zelf goed in je vel zit en je eigen ontwikkelingsvragen niet uit de weg gaat. Dus niet alleen met die ander bezig zijn, maar ook werken aan jezelf.

Negen workshops

Alle deelnemers aan de studiedag namen deel aan negen workshops: communicatie /communicatieprofielen, sensorische integratie, oogstoornissen, oorstoornissen, zelfstandig bewegen, shantala massage, eet- en drinkproblemen, voeding, en techniek moeilijk: welnee. De workshops waren informatief en uitnodigend van opzet; bedoeling is dat deelnemers het onderwerp op hun werkplek gaan bespreken. Onder het motto deel je kennis en ervaringen met je collega's, kregen alle deelnemers een USB-stick met daarop alle informatie van de workshop aangevuld met algemene informatie over de ondersteuning van mcg cliënten.

De studiedag werd als bijzonder zinvol ervaren.

R/TV Denis: schot in de roos

“Dit was het weer voor deze keer. Volgende keer zijn we er weer, met veel meer.” Dit zijn vertrouwde geluiden voor luisteraars en kijkers van R/TV Denis, de omroep voor bewoners van Amarant. Een kijkje achter de schermen.

Denis bestaat vanaf 1980. Eerst verzorgde Denis nog alleen radio-uitzendingen, vanaf 1982 kwam daar TV bij. In alle woningen en activiteitscentra op het Daniël de Brouwerpark kan Radio/TV Denis ontvangen worden. Cliënten die elders wonen, kunnen de programma's op dvd of videoband ontvangen. Er zijn ook twee nachtzendingen voor cliënten die niet kunnen slapen en medewerkers van de nachtdienst.

Enthousiasme

RTV Denis is een zelfstandige stichting die volledig draait op het enthousiasme van twintig vrijwilligers: cliënten, ouders en (oud)medewerkers.

Loes Overkempe (ouder en bestuursvoorzitter van de Stichting Denis) presenteert TV-programma's, samen met Ad van Loon (cliënt). Anton Peeters (voormalig hoofd recreatie bij Piusoord) is penningmeester van de Stichting Denis. Zij vertellen over RTV Denis.

“We zijn zeer tevreden met deze ruimte”, vertelt Peeters. “Destijds hebben medewerkers van Radio Elizabeth het hier opgezet. Radio Favoriet van 't Hooge Veer is vorig jaar gestopt en nu hebben we radio en TV bijeen. We konden een deel van de apparatuur van Favoriet overnemen en dat betekende voor ons dat het aantal deelnemende cliënten aan de radio verdubbeld kon worden: van vier naar acht.”

Opgeleide cliënten

Voor een groot deel draait de omroep op vrijwilligers/cliënten. Ze zijn opgeleid om zelfstandig radioprogramma's te maken en vaak brengen ze zelf CD's

mee. Ad van Loon bijvoorbeeld heeft het echte omroepbloed door zijn aderen vloeien. Hij leeft van de ene uitzending naar de andere en geniet ervan op TV te komen. “Samen presenteren gaat prima”, vertelt Loes Overkempe. “Cliënten kunnen ook bij opnames zijn en dan komen ze later dus in beeld. Verder komt iedereen die jarig is in beeld. Dat onderdeel van de uitzending wordt door veel cliënten hoog gewaardeerd. We richten ons op alle cliënten voor wie een TV-programma als Knoop in je zakdoek te hoog gegrepen is. Er zijn snoezelprogramma's, met heel rustige muziek, soms wordt een verhaal verteld en er is heel herkenbaar nieuws.”

Historische beelden

Van alle activiteiten waaraan vooral oudere cliënten hebben deelgenomen, zijn opnames gemaakt, aldus Loes Overkempe. Zo kunnen cliënten hun maatjes van vroeger terugzien. Anton Peeters vertelt over de aanpak, die door Loes Overkempe is geïntroduceerd: Laat al het praten eruit, want dat is voor de kijkers niet prettig. “Herkenbaarheid en continuïteit zijn belangrijk voor de luisteraars en kijkers”, vindt Peeters. “Daarom wordt juist ook in de eigen omgeving gefilmd, bij activiteiten waar bewoners zelf bij zijn geweest.”

De programma's van Denis worden veertien keer per dag uitgezonden in een cyclus van tien dagen. Zo kunnen ook bewoners die buitenshuis werken de programma's volgen. De programma's slaan enorm aan.

Presentator Ad van Loon en zijn collega Loes Overkempe aan het werk in de studio van RTV Denis

Gouden team

Loes vertelt over het team vrijwilligers, dat voor de helft uit cliënten bestaat en dat volgens haar goud waard is. “De vrijwilligers komen zo op voor de cliënten! Eén uur uitzenden, kost twintig manuren. Vrijwilligers komen soms met vragen en komen situaties tegen waarin zij niet direct weten hoe te reageren. Dat wordt in de groep besproken en er ontstaan vaak interessante discussies.”

RTV Denis bestaat van sponsoring en giften en mag gebruik maken van een ruimte van Amarant. Nu al staat RTV Denis op de site van Amarant vermeld. Er wordt gewerkt aan uitbreiding van die informatie en straks zijn onderdelen van programma's via de site te bekijken, uiteraard met inachtneming van de privacy van mensen die in de uitzending komen.

Leuke producties

Behalve de regelmatige uitzendingen werkt RTV Denis ook mee aan speciale producties, bijvoorbeeld een fitness-dvd en de campagnetune van Amarant.

RTV Denis probeert ook regelmatig nieuwe dingen uit, om technische en inhoudelijk steeds beter te worden. Vaste onderdelen blijven de agenda, verjaardagen, de snoezelfilm, maar voortdurend wordt gezocht naar nieuwe passende programma's die interessant zijn voor de bewoners.

Oproep!

RTV Denis kan nog vrijwilligers gebruiken. Mensen (vooral ook vrouwen, want nu zijn het nog vooral mannen) in de regio Midden-Brabant die regelmatig tijd hebben en die iets voelen voor dit werk, kunnen zich bij Radio/TV Denis melden.

Iedereen die woont en werkt aan het Daniël de Brouwerpark in Tilburg, kan RTV Denis ontvangen.

Campagnenieuws Amarant

In de vorige uitgave van Op Koers hebben wij u uitvoerig geïnformeerd over de positioneringcampagne van Amarant. Een campagne van twee maanden (19 maart tot en met 19 mei 2007) waarin wij ons bekend willen maken bij een breder publiek.

Wilma Graven, communicatie- en pr-functionaris en projectleider van de campagne: “De campagne verloopt uitstekend. Dat kunnen wij meten aan de reacties die wij horen en de vragen die wij binnen krijgen. We zijn goed op weg om Amarant in heel Brabant te positioneren.”

Op dit moment zijn er ruim 4000 z-cards uitgedeeld of verzonden naar tal van mensen en organisaties. Ook hebben zij inmiddels onze prachtige nieuwe brochure in hun bezit. Daarnaast zijn wij om de week met een opvallende advertentie terug te vinden in de huis-aan-huisbladen en is regelmatig de commercial op Omroep Brabant te horen.

Ik verwacht dat Amarant in de loop van dit voorjaar in heel Brabant bekend is. Dat willen we ook graag. Amarant is niet alleen bijzonder, heel gewoon en dichtbij, maar Amarant is er ook voor U!”

Afscheid en onderscheiding

Met ingang van dit jaar heeft Joop Meijsen afscheid genomen van Amarant. De heer Meijsen was werkzaam bij de Vastgoed Groep en heeft in de loop der jaren menig bouwproject op deskundige en betrokken wijze begeleid. Op vrijdag 26 januari heeft Joop Meijsen een koninklijke onderscheiding opgespeld gekregen door burgemeester Van de Velden van Breda. Joop Meijsen mag zich Lid in de Orde van Oranje-Nassau noemen. Hij is onderscheiden vanwege zijn jarenlange inzet voor Amarant en andere zorgorganisaties voor mensen met een beperking.

BIJ-ZONDER wonen

Het project `BijZonder wonen` is voor kinderen met een handicap die door hun initiatief om kleinschalige woonzorgvraag niet meer thuis kunnen wonen. Een groeiende groep ouders neemt het vormgeven te realiseren voor hun kinderen. Lian Roovers, moeder van Nicky, maakt duidelijk dat het wonen van Vince, Jony, Marit, Mike en Nicky bij-zonder is. Ze wonen BIJ elkaar, ZONDER ouders. En dat is bijzonder.

In het uit 1955 stammende ketelhuis is zoveel ruimte dat er ook nog drie appartementen gerealiseerd worden voor cliënten van achttien jaar en ouder. De sleutel is 15 maart officieel overgedragen aan de toekomstige cliënten en hun ouders. Het project nadert zijn uiteindelijke doel met rase schreden: wonen van de cliënten BIJ elkaar, ZONDER hun ouders. Voor de plannen met het ketelhuis is contact gezocht met binnenhuisarchitect, Solange Schmeitz, die afstudeerde op dit project. De betrokkenheid van Solange had ook te maken met het feit

dat zij regelmatig op Nicky paste en dus op een goede manier aanvoelde wat de kinderen nodig hebben, zowel individueel als in een groep.

Samenwerken noodzakelijk

Als kinderen BIJ elkaar gaan wonen ZONDER hun ouders moet er toch zorg verleend worden. Het ouderinitiatief heeft voor de zorg gekozen voor Amarant. Monique Hendrickx, de verantwoordelijk clustermanager, gaat het team van het ketelhuis aansturen. Monique en Lian hebben al vele gesprekken gevoerd, samen met de

andere ouders en de teamleden. Uitzonderlijk is de gezamenlijke schooldag die heeft plaatsgevonden. Alle teamleden en ouders hebben samen, onder leiding van Ronnie Dierendonck, een intensieve scholing gehad waarbij vooral gesproken is over verwachtingen, wensen, haalbaarheid, professionaliteit en betrokkenheid. Belangrijkste uitkomst is dat het vooral SAMEN moet gebeuren. De ene partij kan niet zonder de andere partij. Bewustwording van deze simpele waarheid is noodzakelijk om samen het traject te doen slagen.

Opening

De officiële opening vindt plaats op 21 juni, vooraf zijn er nog open dagen, die in regionale kranten bekend gemaakt worden.

De energie die vrijkomt bij bundeling van zoveel krachten (BIJ-ZONDER, Amarant, Woonstichting Etten-Leur en Solange) is overgeslagen naar de

gemeente Etten-Leur en alle serviceorganisaties in die gemeente.

Er is een steunstichting opgericht die ervoor probeert te zorgen dat alle gezamenlijke kosten van het project (snoezelruimte, een hoog-laag bad et cetera) gedekt zijn. Alle bijdragen zijn welkom.

Wilt u meer weten of wilt u een bijdrage leveren aan BIJ-ZONDER wonen?

U kunt contact opnemen met het secretariaat van BIJ-ZONDER, onder nummer 06 519 74 972 of U bezoekt www.bij-zonder.nl.

Zandoogjes nadert voltooiing

Centrum Zandoogjes in Breda is een verzamelaam voor een uniek samenwerkingsverband tussen Woonstichting Singelveste (gebouw zonder woonfunctie), Amarant (het Bredase cluster Kind en Jeugd), Kober Kindercentra (reguliere dagopvang) en het Vitalis College (opleidingen om theorie en praktijk naar elkaar te laten komen).

Op 5 maart nam Kober bezit van het nieuwe gebouw. Op 2 april start Amarant met de 62 cliënten van het orthopedagogisch dagcentrum (ODC), de praktische gezinsondersteuning, vóór en naschoolse opvang en het logeershuis. Na de schoolvakantie neemt Vitalis zijn intrek.

Nabijheid en distantie

Wat betreft Amarant spreken we zeker van honderd medewerkers en tweehonderd cliënten. In een geanimeerd gesprek met de twee clustermanagers,

Guus Janssen en Aldert Reijnink wordt duidelijk dat de ingeslagen weg om het gehele cluster door twee full-time clustermanagers te laten aansturen eerder noodzaak is dan afwijking. Wil je zorgen dat processen en aansturing goed verlopen, dan moet je oog hebben voor zaken die noodzakelijk zijn. In zo'n groot cluster is dit voor een persoon niet te doen.

Guus en Aldert hebben een kantoor in de voorziening en zitten dus niet op afstand op een districtskantoor. Dat betekent niet: terug naar het oude

hoofd van de voorziening. Teams blijven zelf verantwoordelijk binnen de afgesproken kaders. Het geheel moet leiden tot een maximale nabijheid met behoud van distantie.

Uitstekende faciliteiten

Het gebouw aan de Koraalstraat was nadrukkelijk aan vervanging toe. In deze nieuwe omgeving hebben de kinderen van het ODC een grotere ruimte, meer daglicht en betere faciliteiten. Er zijn toiletten op juiste hoogte, een hoog-laag bad, tilliften en een in diepte verstelbaar zwembad. Als de tuin is aangeplant, biedt die meer ruimte dan voorheen. Het gebouw beschikt verder over goede vergaderruimtes (nu al populair gezien de vele aanvragen) en een centrale keuken met centrale bezoekhal. Alleen het luchtkussen van de Koraalstraat wordt nog gemist.

Ook hier moet wel de tering naar de nering gezet worden. Het inkomend budget moet de kosten van alle uitgaven dekken en dat is nog niet helemaal het geval. (overschrijdingen werden voor-

heen altijd opgevangen door andere voorzieningen). Er zal meer gestuurd moeten worden op evenwicht tussen indicatie, zorgbudget en zorgverlening. Plannen voor reorganisaties waren al in werking gezet, echter te forse ingrepen en te weinig overleg met betrokkenen hebben het management doen besluiten om tot 1 juni de tijd te nemen om in overleg met de betrokkenen een nieuw plan te ontwikkelen.

Vrijdag 1 juni is de officiële opening van dit schitterende multifunctionele gebouw.

Nieuwe bekostiging op basis zorgzwaarte cliënt

Vanaf 1 januari 2008 krijgt Amarant geen vast budget meer per cliëntverblijfplaats.

Vanaf die dag wordt het budget afhankelijk van de zorgzwaarte van de cliënt die langdurige verblijfszorg nodig heeft.

In het huidige systeem van indicering en financiering wordt geen rekening gehouden met de zorgzwaarte van cliënten die langdurige verblijfszorg nodig hebben. Op 1 januari 2008 wordt een nieuwe vorm van bekostiging ingevoerd voor deze groep cliënten. Bij Amarant zijn de voorbereidingen voor de overgang naar die nieuwe indicatie- en financieringssysteem in volle gang. In het nieuwe systeem gaat de omvang van de vraag naar zorg de indicatie bepalen. Gekoppeld aan deze indicaties zullen ook de budgetten voor de instellingen bepaald worden.

Zorgzwaarte bepaald

In het najaar van 2006 is voor alle 1.754 cliënten die langdurige verblijfs-

zorg nodig hebben, de zorgzwaarte bepaald. Dat is gebeurd door middel van het beantwoorden van 54 vragen. Aan de hand daarvan zijn de cliënten ingedeeld in een bepaald zorgzwaartepakket (ZZP). Een ZZP omvat het wonen, de zorg, de dagbesteding en, als dat aan de orde is, ook de behandeling. In de gehandicaptenzorg zijn zeven ZZP's gedefinieerd. Alle andere AWBZ-instellingen in Nederland hebben hun cliënten ook ingedeeld in ZZP's. Zo is voor 250.000 cliënten een beeld ontstaan van de zorgzwaarte. Hiermee wordt op dit moment landelijk het tarief bepaald per ZZP. Pas als dit tarief bekend is, zullen de financiële effecten voor Amarant bekend zijn. Naar verwachting zal per 1 juli 2007 voor alle

nieuwe verblijfscliënten de indicatiestelling in ZZP-terminen gaan plaatsvinden.

Zorgprestaties registreren

De ZZP-tarieven zijn gekoppeld aan geleverde zorgprestaties. Als er geen zorgprestatie geleverd wordt of als de zorgprestatie niet wordt geregistreerd, zijn er geen opbrengsten voor Amarant. Het registreren van geleverde zorg zal dus ook binnen de voorzieningen met verblijfscliënten zijn intrede doen, omdat dat bepalend is voor het beschikbare budget voor Amarant.

De nieuwe systematiek kan voor zorgaanbieders gevolgen hebben voor de financiering van hun instelling. Instellingen met veel cliënten in relatief

'lichte' zorgcategorieën zullen mogelijk financieel nadelige gevolgen ondervinden. Instellingen die de zorg hebben voor cliënten met een meer dan gemiddelde zorgzwaarte, kunnen rekenen op extra middelen.

Cliëntgids

De beschrijving van de zorgzwaartepakketten is nogal technisch van opzet. Er wordt landelijk een cliëntgids ontwikkeld die per zorgzwaartepakket een toelichting geeft op de inhoud van het zorgzwaartepakket en een beschrijving op hoofdlijnen van het zorgaanbod dat in de regel bij een dergelijk pakket hoort. Deze gids verschijnt in de loop van de maand mei.

Kom eens kijken bij kinderboerderij Wolfslaar

Een zonnige lentemorgen is uitstekend geschikt voor een bezoekje aan kinderboerderij de Wolfslaar in Breda. Er is veel bedrijvigheid met pasgeboren lammetjes die voor het eerst in de wei mogen dartelen. Elf cliënten van Amarant en hun drie begeleiders hebben het geluk op de boerderij te mogen werken.

De kinderboerderij Wolfslaar is onderdeel van het Milieu Educatief Centrum (MEC) in Breda. Om de continuïteit van de kinderboerderij te waarborgen is het MEC op zoek gegaan naar vaste steunpilaren voor het vele werk. Amarant zoekt altijd naar werk en dagbesteding voor cliënten. Het is dus niet verwonderlijk dat deze partners elkaar gevonden hebben.

Bij de kennismaking met de kinderboerderij in 2001 waren de teamleiders van Amarant direct enthousiast. De aantrekkelijke werkomgeving en het enthousiasme van werknemers van het MEC werkten aanstekelijk. Al snel was er een overeenstemming.

Sindsdien werken de cliënten van Amarant met plezier op de kinderboerderij. Zij hebben hun eigen kantine in het educatieve centrum. Er zijn goede afspraken gemaakt over taken en verantwoordelijkheden. Het werk dat verzet wordt, is heel divers en uiteraard afhankelijk van het seizoen. Schoonhouden en vegen van de paden, harken van gevallen blad, kruien van zand, onkruid krabben tussen de stenen, snoeien, zagen van boomstammen en ramen lappen in de verschillende dierenverblijven behoren tot de dagelijkse activiteiten. Maar ook huishoudelijke taken worden gedaan zoals het in- en uitruimen van de vaatwasser, koffiezetten, schone kop-

jes aanvullen en de gebruikte kopjes opruimen.

De contacten tussen deelnemers van Amarant en bezoekers van de kinderboerderij zijn positief. Natuurlijk waren er in het begin wel eens kleine incidenten, maar door een adequate begeleiding behoren deze tot het verleden. Sociaal wenselijk gedrag aan de ene kant en begrip van de zijde van bezo-

kers maken het werken en vertoeven op de kinderboerderij tot een plezierige bezigheid. Iedereen is nog steeds dolenthousiast. Voor de cliënten van Amarant betekent het werk veel. Zij werken mee in een gewoon arbeidsproces, nemen daarin hun verantwoordelijkheden en hebben zo hun plek in de samenleving. Daar zijn ze terecht trots op. Bent u in de buurt van de kinderboerderij Wolfslaar: kom eens een kijkje nemen. Uw bezoek wordt op prijs gesteld en is meer dan alleen de moeite waard.

Kinderboerderij Wolfslaar

Wolfslaardreef 95, Breda

Geopend di t/m zo van 9.00 tot 17.00 uur

Voor meer info: www.mecbreda.nl

Amarant: opleidingsplaats specifieke artsen

Sinds februari 2000 is het medisch specialisme Arts voor Verstandelijk Gehandicapten (AVG) door de minister officieel erkend als zelfstandig specialisme. In datzelfde jaar is ook de opleiding tot AVG van start gegaan aan de Erasmus Universiteit te Rotterdam. Amarant heeft vier AVG's en een opleidingsplaats voor AVG. Deze plek wordt op de locatie het Hooge Veer ingevuld in de persoon van Hester van der Laan.

Ongeveer twee jaar geleden heeft Amarant aangegeven voor een opleidingsplek in aanmerking te willen komen. Er vond een strenge selectie plaats waarbij onder andere gekeken is naar een voldoende gevarieerd cliënten-aanbod en de mogelijkheden om adequate begeleiding te kunnen bieden. Een commissie heeft Amarant hierop positief beoordeeld en Marielle van de Wiel kreeg de status van opleider. De opleiding is in januari van dit jaar van start gegaan en duurt drie jaar. Hester is geen onbekende bij Amarant. Na haar opleiding tot basisarts en haar specialisatie tot huisarts werkte ze ruim zes jaar bij de Leijakker in Rijsbergen.

Specifieke kennis

Over de opleiding tot AVG zegt Hester: "Het is een opleiding die in drie jaar gedaan wordt. Het eerste en derde jaar loop ik stage bij Amarant. Het tweede jaar zal ik elders stage lopen om ook ervaring op te doen met onder andere revalidatie, psychiatrie, klinische genetica, zintuigstoornissen en epilepsie. Tijdens de stageweek heb ik een terugkomdag op de Erasmus Universiteit". "Als opleider ga ik ook een dag in de maand naar de universiteit om feedback te krijgen op mijn rol als begeleider", voegt Marielle toe. Op het eerste gezicht zou je zeggen dat iemand die al de opleiding tot basisarts

Marielle van de Wiel en Hester van der Laan

en huisarts heeft gedaan voldoende bagage heeft om in een instelling te kunnen functioneren als arts. Hester vertelt hierover: "Natuurlijk heb ik de nodige ervaring opgedaan in theorie en zeker ook in die zes jaar praktijk in Rijsbergen. Maar toch, als je kijkt naar de specifieke doelgroep verstandelijk gehandicapten komt daar nog veel meer bij kijken. Zo wordt er in de opleiding veel aandacht besteed aan het vaststellen van de oorzaken van een verstandelijke handicap, het kunnen herkennen van de verschillende syndromen, gedragsproblematiek, autisme en psychische stoornissen. Ook zijn we geconcentreerd op allerlei neurologische stoornissen als epilepsie, motorische stoornissen, verouderingsproblematiek, voedingsproblematiek en bijvoorbeeld slaapstoornissen. Het gebied van communicatie en omgang met de cliënt is ook onderwerp van studie."

Geduld en goede zorgen

De opleiding tot AVG is niet het einde van de studietijd. Elke vijf jaar vindt er een her-registratie plaats waarbij de arts moet kunnen overleggen dat zij/hij een dienstverband heeft van minimaal zestien uur per week; dat er veertig uur aan bij- en nascholing per jaar heeft plaatsgevonden en dat er daadwerkelijk met de doelgroep gewerkt wordt. Marielle en Hester geven beiden aan: "Het is belangrijk om in dit vak, naast alle medische kennis, te beschikken over een voldoende dosis geduld. Je moet accepteren dat je je cliënten niet van hun verstandelijke beperking kunt genezen. Kwaliteit van zorg en dienstverlening staat bij ons dan ook boven kwantiteit".

"Dit werk heeft me echt beetgepakt"

Sinds begin dit jaar is Jan Wijnen manager sector dagbesteding af.

Na meer dan 40 jaar stopt Jan met fulltime werken.

Hij blijft op projectbasis actief bij Amarant en is onder meer voorzitter van de beleidscommissie meervoudig complex gehandicapte cliënten.

Jan Wijnen begon ruim veertig jaar geleden als leraar timmerman bij het toenmalige Piusoord. Hij had geen ervaring in het begeleiden van mensen met een beperking. "In de eerste week heb ik getwijfeld, daarna nooit meer", aldus Jan Wijnen. Als jonge begeleider kreeg Jan de kans om, als een van de eersten, de nieuwe opleiding arbeidstherapie te volgen. Die kans greep hij met beide handen aan. Drie jaar later was hij hoofd activiteitencentrum bij 't Hooge Veer in Tilburg. "Mijn switch naar de

dagbesteding of arbeidstherapie zoals het toen nog heette, is goed geweest", aldus Jan Wijnen. "Het werk heeft me echt beetgepakt. Ik ben ook direct actief geworden in de beroepsvereniging. Het werkveld was volop in ontwikkeling en begeleider dagbesteding was een beroep in wording. Dat trok me."

Een echt vak

Anno 2007 is de functie van begeleider dagbesteding of activiteitenbegeleider een echt vak geworden. De functie is

terug te vinden in cao's, er is een beroepsprofiel, een beroepscode en een actieve beroepsvereniging. De groep activiteitenbegeleiders in de sector Midden-Brabant is gegroeid van 15 naar ruim 80 medewerkers.

Als een van zijn belangrijkste 'wapenfeiten' noemt Jan Wijnen de dagbesteding voor mensen met ernstige beperkingen. "Twintig jaar geleden organiseerden we dagbesteding voor groepen cliënten met een licht of matige beperking. De mensen met ernstige beperkingen en/of gedragsproblemen waren eigenlijk een vergeten groep. Het verhaal van Jolanda Venema, eind 1988, betekende een doorbraak (vanwege ernstige gedragsproblemen leefde Jolanda vastgebonden op haar bed in een instelling, red.). "De foto's van Jolanda in alle kranten maakte de politiek duidelijk dat er meer geld moest komen voor begeleiding en dagbesteding", aldus Jan Wijnen. "Sindsdien is er juist voor de mensen met ernstige beperkingen veel verbeterd."

Fusies

Ook de fusies, van de Zwijsenstichting met 't Hooge Veer en later met Amarant, zag Jan Wijnen als een kans voor cliënten: "semi- en intramuraal kwamen samen en dat bood veel nieuwe mogelijkheden voor cliënten. Zeker in dagbesteding hadden zij echt meer te

kiesen. Die fusies hebben een geweldige boost gegeven", aldus Jan Wijnen.

Toekomst

De deelname van mensen met een ernstige beperking in de activiteitencentra heeft een verschuiving teweeggebracht: de mensen met een lichte beperking 'schoven door' naar arbeidsprojecten in reguliere bedrijven en langzamerhand zijn er mixgroepen ontstaan. "De belangstelling van mensen is bepalend," aldus Jan Wijnen, "en niet hun handicap. In die lijn is er nog veel op te bouwen en ik hoop dat dat gebeurt."

Avontuur

Desgevraagd beschrijft Jan Wijnen de ideale werkomgeving voor cliënten: "Dat is een gewone omgeving waar ook gewone dingen gebeuren en waar mensen op een natuurlijke manier dingen ervaren en doen die aansluiten bij hun mogelijkheden. Niet meer in een snoezelruimte, maar in een omgeving waar het licht door de ruiten speelt of de wind langs je haren strijkt. Natuurlijk moeten we veiligheid en bescherming van cliënten waarborgen", aldus Jan Wijnen, "maar dat kan ook. Binnen die veilige kaders is het geweldig om het avontuur aan te gaan met cliënten."

Werken bij Amarant vroeger en nu

Tijden veranderen. Dat is te zien in de manier waarop cliënten in de verschillende periodes ondersteund en verzorgd worden, het is ook te zien aan de manier waarop medewerkers het vak in komen en begeleid worden. Twee generaties zorgverleners aan het woord: vader en dochter.

In de familie Visser is de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking heel gewoon. Door het werk van vader en moeder Visser, die elkaar ontmoetten tijdens het werk bij het toenmalige Piusoord, waren mensen met een handicap in het gezin heel gewoon. Vader Ben Visser is na meer dan veertig jaar onlangs met pensioen gegaan. Moeder werkt nog steeds bij Amarant, evenals dochter Ilse Jankowski-Visser die op het Daniël de Brouwerpark werkt met cliënten met complexe zorgvragen. Twee neven van de familie werken ook in deze zorgtak.

Het werk is in de loop van de tijd behoorlijk veranderd, maar al pratende met vader Ben en dochter Ilse blijkt dat er in elke periode baanbrekend werk te verrichten valt.

De zorg in

Voor vader Ben Visser was het 'een sprong in het diepe', na zijn textielopleiding die hem niet bevallen was. Hij kwam als leerling binnen, deed schriftelijke en interne opleidingen, werd 'broeder' en later groepsleider en werkbegeleider. Voor dochter Ilse was de stap minder groot. Ze deed een toegespitste opleiding, was opgegroeid met mensen met een verstandelijke beperking en

was, anders dan haar medestagiaires dus ook niet zenuwachtig bij haar stage. Bovendien had ze als voordeel dat ze bij haar ouders terecht kon als ze op het werk iets meemaakte.

De cliënt

Juist ook omdat Ilse al lang vertrouwd is met cliënten van Amarant, kan ze goed beoordelen dat de cliëntengroep verandert: "Er komt nu meer psychiatrie bij kijken. Dat is een hele uitdaging. Het risico zit er daardoor wel in dat het gemoedelijke verdwijnt. Het is mogelijk dat ik nog een switch maak naar psychiatrie."

Ouders

Voor Ilse horen ouders van cliënten als vanzelfsprekend bij het werk. Dat is in het verleden niet altijd zo geweest, weet vader Ben. "Ik heb het begin van de samenwerking met ouders meegemaakt, bij De Hertensprong. We hebben daar toen baanbrekend werk gedaan, bijvoorbeeld totaalcommunicatie en echt contact houden met de ouders. De samenwerking met de ouders luistert nauw." "Sinds ik zelf een kind heb, kan ik me beter inleven in ouders van cliënten", bekent Ilse. "Maar soms bestaat er een spanningsveld. Bijvoorbeeld als

Ben Visser en zijn dochter Ilse

ouders liever niet willen dat hun kind in de tillift gaat, omdat ze dat een akelig iets vinden. Daar kun je je best iets bij voorstellen, maar zonder tillift werken is voor ons eigenlijk niet reëel."

Bejegening

Vader en dochter zijn ervan overtuigd dat het met de bejegening van cliënten bij Amarant goed zit. "Maar", zegt Ilse, je moet er toch een beetje voor gemaakt zijn, voor dit werk." Ben is het daar roerend mee eens. "Mijn dochter heeft een prachtige opleiding, maar je moet er ook wel talent voor hebben."

Het werk

In de tijd van Ben Visser was de zorg vooral groepswork, zelfs in gescheiden groepen. "Ik heb de eerste gemengde woongroep gestart," aldus Ben. Ook Ilse heeft het groepswork nog meegemaakt, zo'n tien jaar geleden. "Nu is alles individueel", vertelt Ilse, "met individuele programma's. Voor ons blijft het wel zoeken. Je begeleid cliënten in hun woonsituatie en je wilt een huiselijke sfeer maken. Met hele individuele dagprogramma's is dat moeilijker."

Loopbaanplanning

In de tijd van Ilse vindt loopbaanplanning in overleg plaats tussen organisatie en werknemer. Dat was anders in de periode van Ben Visser: "Om het half jaar werden wij verkast, want je moest breed inzetbaar zijn. We werden daar

niet in gekend. Het had ook goede kanten, want je wist beter wat je wilde en wat je goed kon."

De organisatie

In de organisatie is in de loop der jaren veel veranderd. "Wij werden altijd in de gaten gehouden", vertelt Ben, "onze leidinggevenden, de Broeders Penitenten, woonden en sliepen op de groep. Zij zijn in 1963 vertrokken, maar ze hebben wel de basis gelegd voor de huidige zorg." Ilse is vertrouwd met het fenomeen zelfsturende teams. "Dat geeft ruimte, maar het is ook best zwaar. Je moet steeds meer taken uitvoeren."

Werkplezier

Over werkplezier hebben de twee generaties zorgverleners geen klagen. Ilse ontleent het aan: "Cliënten steun en een leefbaar leven geven en mensen met gedragsstoornissen op het rechte pad houden." Voor vader Ben zat het werkplezier in de contacten met cliënten, met ouders en met allerlei disciplines binnen Amarant. Ook het begeleiden van nieuwe instromers lag hem zeer.

Betrokkenheid

Ilse en Ben vinden betrokkenheid in dit werk heel erg belangrijk. "Maar je moet er wel een balans in zien te vinden", vindt Ben. "Je kunt niet alles goed vinden en in alles meegaan." Betrokkenheid is Ilse in haar Amarant-familie met de papelep ingegeven. "We praten er voortdurend over. Je weet van elkaar wat je bedoelt, bijvoorbeeld bij het overlijden van een cliënt. Dan ben je professioneel, maar ook betrokken."

Professionaliteit

De term professionaliteit kan in verschillende periodes een andere inhoud hebben. "Ik denk dat ik wat zakelijker ben dan mijn vader", stelt Ilse. "Vroeger waren je cliënten bijna je kinderen; dat heb ik minder. Maar de zakelijkheid mag natuurlijk niet doorslaan. Af en toe moet je een tandje bijzetten in dit werk. Dit werk is meer dan 'technische zorg'. Er komt meer bij kijken en er blijft emotie bij nodig." "Ga zo gewoon mogelijk om met de mensen die je begeleidt", aldus Ben, "en verlies niet uit het oog dat je zelf ook mens bent."

Ben Visser is meer dan veertig jaar werkzaam geweest als begeleider van mensen met een beperking. "Als zestienjarige leerling stapte ik in de onbekende wereld van het toenmalige Piusoord", aldus Ben. "Op mijn eerste werkdag werd ik in het hoofdgebouw opgehaald door de portier. Ik werd broeder, daarna groepsleider en weer later begeleider. Met plezier heb ik vele jaren gewerkt als mentor/leerlingbegeleider. Begin dit jaar heb ik afscheid genomen van Amarant. Ik had het er moeilijk mee en ik zal de bewoners van het Daniël de Brouwerpark zeker missen. Maar mijn verstand zei: het is mooi geweest."

Column

Terug naar de instelling?

Op 4 april kopte onder andere de Volkskrant: "Instelling haalt gehandicapten terug uit woningen in de wijk."

De Twentse Zorgcentra (TZC) halen zo'n honderd verstandelijk gehandicapten die al tien jaar in gewone wijken wonen, terug naar de hoofdvestiging. "Een groot aantal van onze cliënten vereenzaamt. Van integratie met de wijk komt weinig terecht", aldus directeur Hans van der Molen van de TZC.

Toen ik dit las, herinnerde ik mij een artikel van 22 maart 2007, uit Trouw. "Mensen terugsturen naar grote instellingen? Dat vertikken we." Aan het woord was de bestuursvoorzitter van de Evean Groep, een vrijwel landelijke instelling voor zorg, welzijn en dienstverlening. Deze groep werkt samen met Philadelphia (verstandelijk gehandicaptenzorg) en Woonzorg Nederland (ouderenhuisvesting). Er wordt gedacht aan fusie. In het artikel hun visie op zorg die eindigt met: "...allemaal met het doel dat mensen, vooral de regie over het eigen leven kunnen houden."

In de wijk, uit het zicht?

De Stem meldt op 5 april: "Sovak legt geluidswal aan". Sovak gaat een aarden wal leggen om het geluid van roepende en soms krijsende verstandelijk gehandicapten tegen te houden. Er komen mogelijk aanpassingen in het gebouw zelf; airconditioning, zodat bewoners in de zomer makkelijker binnen kunnen verblijven. De directeur denkt dat sommige, meest luidruchtige paviljoenbewoners kunnen verhuizen naar het centrale complex aan de overkant van de straat. Familieleden van bewoners zouden daar begrip voor hebben.

De gemoederen komen los. Zondag 8 april in het Radio 1 programma Onvoltooid Verleden Tijd (OVT), is er een discussie met Evelien Tonkens (bekend van onder andere Mondige burgers, getemde professionals) en Inge Mans (onderzoekster Trimbos instituut). De middeleeuwen worden erbij gesleept, waarin de rol en functie van de "zot" worden geschetst. Kon de "zot" werken dan deed hij dat. Kon er mee en om gelachen worden dan had hij ook zijn plaats in de gemeenschap. Echter de lastige "zot" ging naar het "dohuis" en in vele gevallen "aan de ketting". Carel Muller, bekend van de Dennendal-affaire (beginjaren '70) komt nog ter sprake. Carel sprak in die tijd andere andere van: "mensen apart zetten is niet goed". Hij stelde voor "gewone" mensen tussen de verstandelijk gehandicapten te laten wonen, omdat "de samenleving niet onvankelijk is voor verstandelijk gehandicapte mensen". Hij doelde op omgekeerde integratie. Inge Mans: "zo'n tien jaar geleden is min of meer onder dwang van de overheid de "ontmanteling" van de instelling in gang gezet. Zo veel mogelijk cliënten terug in de maatschappij".

Een beweging die ook bij het voormalige Piusoord, 't Hooge Veer en later bij Amarant te zien is geweest en nog te zien is. Beide dames zijn in het programma OVT niet flauw met hun ideeën en constateren dat managers de ideeën van de overheid voortvarend in praktijk hebben gebracht onder het mom van: je doet mee met de maatschappelijke trend; omdat het toch goed is voor de naam van de instelling; wij zijn vooruitstrevend.

Meerwaarde

Ik heb hele groepen van het terrein zien gaan waarbij ik, samen met enkele anderen, de vraag stelde: wat is de meerwaarde voor deze cliënten om te wonen in een gewone straat? Wie wil dat? Willen ze dat, kunnen ze dat? Want tot hoeveel interactie met onze cliënten zijn bewoners van de straat bereid?

Volgens de spreeksters Evelien en Inge is zijn managers (over)ijverig aan de slag gegaan, zonder te kijken wie wel en wie niet en zonder de personele bezetting te leveren. Ook bij Amarant hebben we dit gezien. Ik heb cliënten zien verhuizen naar woningen in een "slaapwijk" van een grote stad. Ook hier brak de personeelsbezetting op. Of de omstandigheden kluisterden de cliënten aan hun woonhuis.

Wordt het terughalen naar de instelling een nieuwe trend of is het een incident? Of past het in het patroon van veranderingsprocessen? Extremen zijn vaak nodig om tot daadwerkelijke veranderingen te komen. Natuurlijk is het kunnen wonen in een gewoon huis, in een gewone straat in een gewoon dorp voor een heleboel cliënten een grote vooruitgang, maar de mate waarin is voor iedereen verschillend. De kunst van de begeleiders is om samen met cliënt, ouders en andere deskundigen de afweging te maken wat voor Piet of Truus de beste woonomgeving is. Om vervolgens als organisatie en overheid te werken aan de voorwaarden om de gewenste integratie een kans van slagen te geven.

Zo, dat is aardig wat stof om over na te denken. Op de achtergrond kondigt op radio de dj de Golden Earring aan met: Back Home.

Vijf vragen aan huisfotograaf Erald van der Aa

Wat drijft Erald van der Aa?

"Fotografie was altijd al mijn hobby en intussen heb ik er mijn beroep van gemaakt. In het middelbaar beroepsonderwijs had ik fotografie als bijvak en ik las alles wat los en vast zat over dat onderwerp. Ik ging bij een fotoclub en al mijn geld ging op aan fotografie. De badkamer werd verbouwd tot doka. Ik ben nu vijftien jaar beroepsmatig fotograaf. Als freelancer werkte ik bij kranten, maar dat leverde aanvankelijk onvoldoende werk op en dus werkte ik ook nog bij een fotograaf.

Toen Amarant in 1998 een oproep deed voor een fotograaf die affiniteit had met de mensen die ondersteund worden door Amarant, voelde ik me aangesproken en dus heb ik meteen gereageerd. Ik ben een kritische fotograaf en ik ben altijd op zoek naar de perfecte foto."

Hoe werkt Erald?

"Ik heb mezelf steeds als opdracht gegeven om, als ik ergens kom, in één keer De Foto te maken. Dat heeft gewerkt. Ik vind het leuk om mensen op een onverwachte manier te fotograferen. Mensen portretteren ligt mij zeer. Ik heb onder meer voor een landelijk persbureau mensen van de koninklijke familie gefotografeerd. Bij het portretteren van mensen met een handicap, kijk ik altijd wat langer. Dan heb ik dus wat meer tijd nodig om de situatie goed in me op te nemen. Ik zie een situatie en dan weet ik: dit wordt een mooie plaat.

In 1999 kocht ik mijn eerste digitale camera en achteraf gezien was dat een hele goede gok. De techniek gaat heel hard en als beroepsfotograaf moet je daarin mee. Maar ik blijf ook nog steeds analoge foto's maken."

Waarom voelt Erald zich thuis bij Amarant?

"Ik beschouw het werk voor Amarant als 'sociale fotografie'. Dat ligt me wel, want ik maak graag contact met de mensen voor mijn lens. Bovendien voel ik me ook thuis in deze regio. Ik maak ook technische foto's en nieuwsfoto's, maar werken voor Amarant is anders. Je moet weten wie je fotografeert en of er toestemming is bijvoorbeeld. Ik vind het heel verontrustend dat iedereen zomaar overal foto's maakt, bijvoorbeeld met een mobieltje. Mensen willen dat niet, vanwege de privacy. Je kunt niet zomaar ergens binnenlopen en fotograferen.

Misschien worden mensen met een handicap soms wel minder fotogeniek gevonden. Sommige fotografen moeten een drempel over om foto's te maken van gehandicapten of van dementerende ouderen. Ik kijk niet of een mens mooi of lelijk is. Ik wil graag een goede foto maken van iemand. Mijn foto's worden regelmatig gebruikt voor rouwprentjes. Foto's kunnen heel belangrijk zijn voor mensen."

Wat voelt Erald voor mensen met een beperking?

"Mijn zus heeft ook een handicap. Dat speelde in ons gezin een belangrijke rol. Er ging veel aandacht en geld naar de zorg voor haar. Dat heeft veel invloed gehad op het leven van mijn broer en mij. Het is ook de oorzaak van het feit dat ik als autodidact in dit beroep ben gerold. Bij veel beslissingen in het leven van mij en mijn broer heeft de zorg voor mijn zus een belangrijke rol gespeeld."

Wat doet fotograaf Van der Aa nog meer?

"Ik ben nogal veelzijdig. Het is leuk om ergens op af te gaan en dan maar te zien wat je ervan kunt maken. Politici fotograferen bijvoorbeeld, vind ik ook heel leuk om te doen. Ik werk ook voor het bedrijfsleven, voor tijdschriften en voor ministeries. Amarant past prima in dat rijtje, vind ik."

COLOFON

Redactie: Wilma Graven, Louis Gijzen, Gerrit van Oorschot, Kees van der Spek, Thei Stoffels, Ilse van Dongen

Redactie-adres: Wilma Graven, Bredaseweg 570, 5036 NB Tilburg.
Telefoon (013) 464 52 48, e-mail: pr@amarant.nl

Fotografie: Erald van der Aa, Breda, Wilma Graven, Tilburg
Eindredactie: Ilse van Dongen, Tilburg
Opmaak en druk: Drukkerij Groels, Tilburg